

Основни команди в операционните системи Unix/Linux

Работа с файлове

ls – показва списък с файловете в директорията
ls -al – показва форматиран списък, заедно със скритите файлове и директории
cd директория – влиза в *директория*
cd – влиза в домашната (личната) директория
pwd – показва текущата директория
mkdir директория – създава *директория*
rm файл – изтрива *файл*
rm -r директория – изтрива *директория*
rm -f файл – изтрива *файл* без въпроси
rm -rf дир – изтрива *дир* без въпроси *
cp файл1 файл2 – копира *файл1* във *файл2*
cp -r дир1 дир2 – копира *дир1* в *дир2*; създава *дир2* ако тя не съществува
mv файл1 файл2 – преименува или премества *файл1* във *файл2*. Ако *файл2* е съществуваща директория, премества *файл1* в нея
ln -s файл връзка – създава символична връзка към *файл*
touch файл – създава *файл*
cat > файл – пренасочва стандартния вход към *файл*
more файл – показва съдържанието на *файл*
head файл – показва първите 10 реда от *файл*
tail файл – показва последните 10 реда от *файл*
tail -f файл – показва съдържанието на *файл*, докато той нараства, започвайки от последните 10 реда

Управление на процесите

ps – показва активните процеси
top – показва всички стартирани процеси
kill pid – прекъсва процес с номер *pid*
killall proc – прекъсва процесите с име *proc* *
bg – показва списък със задачи във фонов режим или стопирани; стартира стопирана задача
fg – премества последната задача на преден план
fg n – премества задачата *n* на преден план

Права за достъп до файлове

chmod octal file – променя правата до *file* на *octal*, което е три цифри - по една за потребител, група и всички останали, събирайки:
4 – за четене (*r*)
2 – за писане (*w*)
1 – за стартиране (*x*)
chmod 777 – *rwX* за всички
chmod 755 – *rwX* за собственика, *rx* за групата и за всички останали потребители.

Отдалечен достъп (SSH)

ssh user@host – свързва се с *host* като *user*
ssh -p port user@host – свързва се с *host* на *port*
ssh-copy-id user@host – добавя вашия ключ на *host* за *user*, за да се използва вход без парола

Търсене

grep текст файлове – търси *текст* във *файлове*
grep -r текст дир – търси рекурсивно в *дир*
command | grep текст – търси *текст* в резултата от изпълнението на команда *command*
locate файл – намира всички файлове с име *файл*

Системна информация

date – показва текущата дата и час
cal – показва календара за текущия месец
uptime – от колко време работи машината
w – показва кой е онлайн
whoami – името, с което сте влезли в системата
finger user – показва информация за *user*
uname -a – показва информация за ядрото
cat /proc/cpuinfo – информация за процесора
cat /proc/meminfo – информация за паметта
man команда – пълно описание на *команда*
df – информация за дисковото пространство
du – използваното пространство в текущата дир.
free – информация за използваната памет
whereis app – възможните местоположения на програмата
app which app – коя програма *app* ще се стартира

Работа с архиви

tar cf file.tar фалове – създава архив с име *file.tar*, съдържащ *файлове*
tar xf file.tar – разархивира архива *file.tar*
tar czf file.tar.gz files – създава архив с компресия Gzip
tar xzf file.tar.gz – разархивира Gzip архив
tar cjf file.tar.bz2 – създава архив с Bzip2
tar xjf file.tar.bz2 – разархивира Bzip2 архив
gzip file – компресира файл с име *file* и го преименува във *file.gz*
gzip -d file.gz – декомпресира *file.gz* във *file*

Мрежа

ping host – инфо за връзката до *host*
whois domain – дава информация за *domain*
dig domain – дава DNS информация за *domain*
dig -x host – дава името на *host*, където *host* е IPv4 адрес
wget file – изтегля *file*
wget -c file – продължава стопирано изтегляне

Инсталация на приложения

Инсталиране от сорс-код:
./configure
make
make install
dpkg -i pkg.deb – инсталира пакет (Debian, Ubuntu)
rpm -Uvh pkg.rpm – инсталира пакет (RPM)

Бързи клавиши

Ctrl+C – прекъсва текущата команда
Ctrl+Z – стопира текущата команда. За стартиране, използвайте *fg* и *bg*
Ctrl+D – прекъсване на сесията, като *exit*
Ctrl+W – изтрива една дума от текущия ред
Ctrl+U – изтрива целия ред
Ctrl+R – търсене в последните команди
!! - повтаря последната команда
exit – изход от текущата сесия

* Използвайте с особено внимание

Източник: FOSSwire.com, Превод: Станислав Михайлов